



# Kommuneplan Rollag

## Næringsutvikling

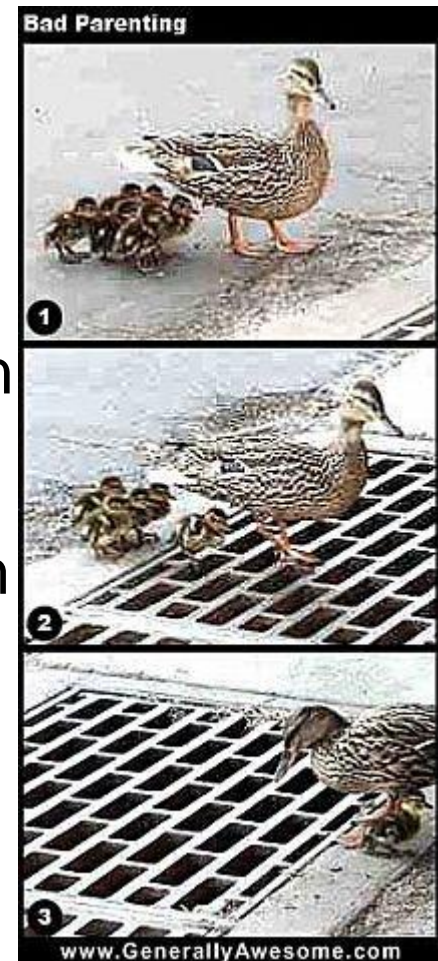
4. oktober 2010

Olav Volldal



# Litt om forutsetningene for innlegget

- ▶ Jeg har ikke svarene og kjenner ikke kommunen godt nok
- ▶ Har erfaring med å utvikle virksomheter basert på klare mål og systematisk arbeid
- ▶ Erkjennelse av hvor vi står og hvor vi ønsker å komme er nødvendige forutsetninger for en plan som skal gi resultater
- ▶ Ikke ta mitt innlegg som negativ kritikk, men som innspill med det mål for øye at dere som bor i Rollag og de som er gjester her skal bli fornøyde med kommunen
- ▶ Har brukt kommuneplanens dokumenter slik de er lagt ut på hjemmesidene til kommunen og annen åpen informasjon som referanser





# Dagens kommuneplan

---

Visjonen for Rollag er:

- Bygda vår skal være et trygt sted å bo, vokse opp og virke i
- Sammen skal vi ta i bruk ressursene våre og sikre et medmenneskelig samfunn som tar vare på natur og miljø

Målsettingen for kommuneplanperioden er:

- Å øke folketallet i Rollag. Dette skal skje ved å legge til rette for attraktive botilbud og arbeidsplasser, et godt oppvekstmiljø og et allsidig kultur- og fritidstilbud
- En vil ta i bruk hele bygda for å nå målsettingene, både grendene, tettstedene og utmarka

Hovedsatsningsområdet i gjeldende kommuneplan er barn og unge.

Øvrige satsningsområder er:

- Fritid og trivsel
  - o Kultur og idrettssenter ved Numedal folkehøgskole, Idrettsskolen
  - o Følge opp målsetting i rus/alkoholpolitisk plan
- Næringsutvikling
  - o Trygge nåværende arbeidsplasser
  - o Skape nye arbeidsplasser
- Regionalt samarbeid
  - o IKT-satsning gjennom LiNK-programmet
  - o Regionrådet
  - o Den grønne dalen
  - o Regionalt samarbeid innen sosial- og barnevernsaker



# Litt om planer og resultater

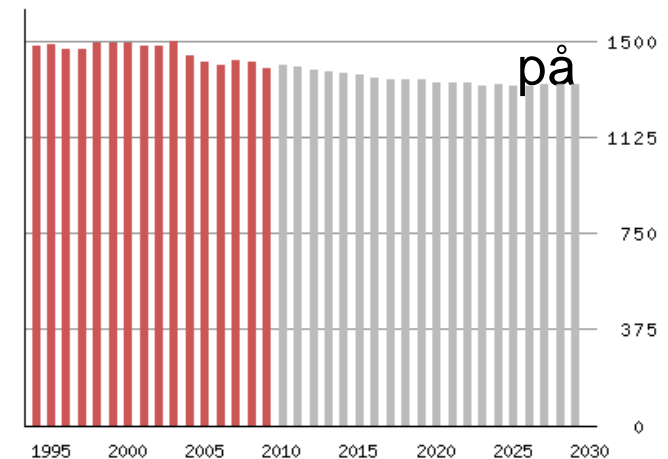
---

- ▶ Kommuneplanens næringsdel må gjøres mye tydeligere hva gjelder
  - Hvilken næringsstruktur har vi i dag og hvordan ønsker vi at denne skal utvikles fremover (andel sysselsatte i offentlig tjenesteyting, jordbruk, skogbruk, andre primærnæringer, privat tjenesteyting, industri, bygg og anlegg, varehandel, bevertning og overnatting, turisme forøvrig)
  - Sysselsettingen er motoren for stort sett alle kommuneplanens mål. Det må tallfestes forventet utvikling av dagens arbeidsplasser og settes mål for hvor mange arbeidsplasser som skal skapes innen hvert næringsområde. Målene må gjenspeile den struktur man ønsker å oppnå.
  - Prioritering er å si nei til noe for å oppnå noe annet som anses viktigere
- ▶ Målene må omformes i konkrete planer som viser helt konkret hva som må gjøres i form av aktiviteter, ansvar, ressurser, tidsplaner og delmål
- ▶ Oppfølgingen må bli mye mer faktabasert



# Noen forutsetninger

- ▶ Det er stort sett folk som bor i Rollag eller har tilknytning til kommunen er opptatt av Rollag, de andre er som oss: de tenker på seg selv
- ▶ Samtlige 430 kommuner arbeider for å fremstå som attraktive
- ▶ Storsamfunnet vil ikke redde Rollag kommune (Trillemarka/Rollagsfjell)
- ▶ Vi må være best, vi er konkurranseutsatt hva gjelder ny virksomhet – og også for en stor del av de eksisterende arbeidsplassene
- ▶ Statistikken viser at Rollag kommune gjør det gjennomgående dårlig (vi må innrømme at det ikke står bra til om vi skal iverksette de nødvendige tiltakene)
- ▶ Av landets 430 kommuner ligger Rollag plass nummer 383 hva gjelder næringsindeks – og dårligst i Buskerud
- ▶ SSB mener at innbyggertallet vil falle i årene som kommer



# Sterke og svake sider, muligheter og trusler

## Sterke sider

- ▶ God dagnadsånd (idrett)
- ▶ Lite samfunn kan gi grunnlag for sterkt lokalt samhold og initiativ
- ▶ Flere gode private initiativ (turisme)
- ▶ Noe unik kompetanse

## Svake sider

- ▶ Begrenset formell kompetanse
- ▶ Lite systematisk arbeid
- ▶ Vilje til samarbeid (?) (betyr å gi opp full kontroll av egen virksomhet for å oppnå noe mer sammen med andre)
- ▶ Få innbyggere, begrenset antall drivende personer
- ▶ Liten kommune gir høye adm.kostnader, små fagmiljøer og noen ganger dårlig saksbehandling og service
- ▶ Litt naiv holdning til hva som kreves

## Muligheter

- ▶ Etterspørsel etter natur og opplevelser
- ▶ Kort avstand til store befolkningsentra
- ▶ Det finnes eksempler på andre som har lykket
- ▶ Stort potensial for kostnadsforbedringer
- ▶ Fjernarbeidsplasser gir flere lokale muligheter

## Trusler

- ▶ Det finnes ingen garanti for KA Rollags fremtidige ekistens
  - ▶ Vanskelig å drive produksjon i Norge generelt
  - ▶ Kompetansen i Rollag er begrenset
  - ▶ Vanskelig å rekruttere spesialister og ledere
  - ▶ Kostnadspress
- ▶ Svak kommuneøkonomi (absolutt og relativt) gjør det vanskelig å skape noe som er unikt
- ▶ Mange om benet



# Kommunestruktur og kostnadsulempes

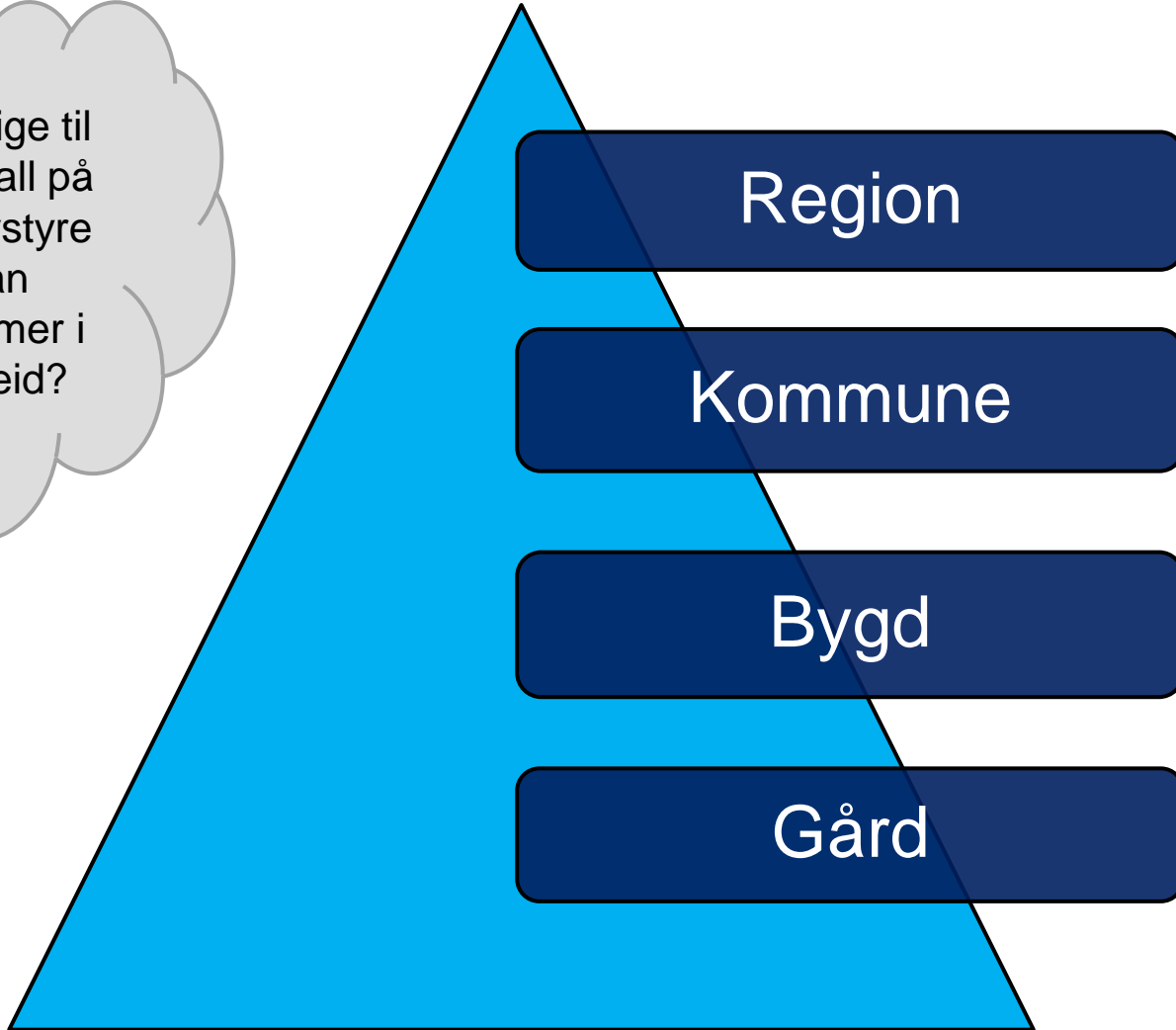
---

- ▶ **Antall kommuner**
  - Slutten av 60-tallet: fra 744 til 454, nå 434
  - Sverige 289
  - Danmark 275
- ▶ **Administrasjonskostnader i % av driftskostnadene**
  - Rollag 13,1 %
  - Flesberg 11,4 %
  - Nore og Uvdal 13,8 %
  - Buskerud 7,0 %
  - Norge 6,9 %
- ▶ **Adm.kost. i kr/innbygger**
  - Rollag 10.400 kr
  - Alle kommuner (eks. Oslo) 3.700 kr
- ▶ **Statlige overføringer utgjør en mye større andel av inntektsgrunnlaget enn for landet totalt**
- ▶ **Større andel av de sysselsatte i offentlig forvaltning i Rollag enn for landet i gjennomsnitt**



# Samordningsnivå

Er vi villige til å gi avkall på fullt selvstyre om vi kan oppnår mer i samarbeid?





## Dette bør vi få til

---

- ▶ Skape minimum 100 nye arbeidsplasser i løpet av de 3 - 5 neste årene
  - Offentlig -5 (eller kan vi bli flere for å betjene flere brukere?)
  - Landbruk 0 (må kompensere for nedgangen som kommer gjennom nye tiltak)
  - Skog og andre primærnæringer 5
  - Privat tjenesteyting 15
  - Idrettsrelatert virksomhet 25
  - Handel, overnatting, servering 10
  - Hyttebygging, anlegg og drift av hytteområder 35
  - Opplevelser og aktiviteter inkl. jakt og fiske 15
  - Industri ??



# Offentlige tjenester

---

- ▶ Rollag har redusert antall ansatte i administrasjonen over de senere år – bra!
- ▶ Hvordan levere bedre 1.linjetjenester med mindre ressurser?
- ▶ Regionalt samarbeid - hva kan vi tilby, hvor er vi best (hva forteller KOSTRA?)
- ▶ Hvordan bli bedre på de tjenestene som støtter arbeidet med å skape nye arbeidsplasser? Hva kreves?



## Landbruk, skog (må ses sammen med Opplevelser)

---

- ▶ Her er det mange gode initiativ allerede
- ▶ Trillemarka/Rollagsfjell – hvilke muligheter finnes?
  - Ver-di
  - Guidede turer
  - Spesialopplegg for ornitologer, biologer og andre med spesialinteresser
  - Samarbeid med UMB?



# Privat tjenesteyting

---

- ▶ Hva finnes av spesialkompetanse?
  - Type, mengde
- ▶ Mulige samarbeidspartnere
  - TI
  - Andre
- ▶ Lokaliseringsalternativer (Kontorhotell)
- ▶ Hvordan anvende kompetansen for å effektivisere andre arbeidsplasser? (Lean)
- ▶ Hvordan anvende kompetansen til å skape andre arbeidsplasser?



# Idrettsrelatert virksomhet

---

- ▶ Ett av Norges beste skytterlag – hva kan vi skape av virksomhet med dette utgangspunkt?
- ▶ Idrettsskolen – hva kunne man fått til av meraktivitet og hva kreves av ressuser?
- ▶ Norges ledende langrennsdestinasjon





# Handel og overnatting, opplevelser og aktiviteter

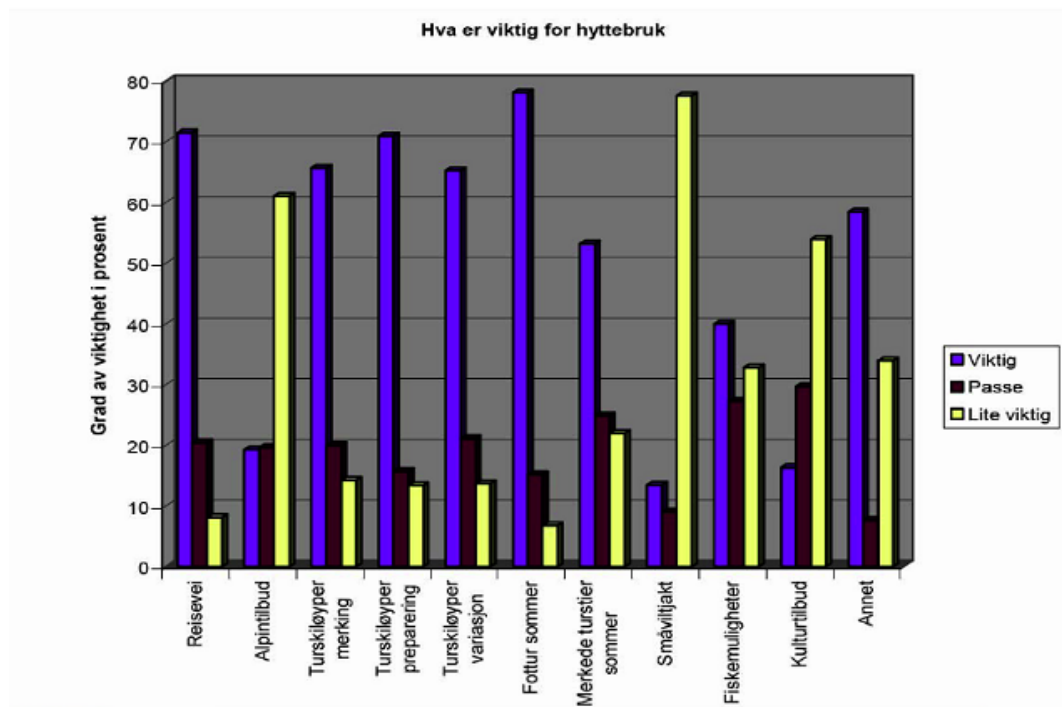
---

- ▶ Overnatting krever tilbud på opplevelser
- ▶ Her må man utvikle totalkonsept
- ▶ Jakt
  - Vet vi hva folk er villige til å betale for å felle storvilt?
  - Samordning av jaktterreng?
  - Kombinere jakt med ledsager med skyteprøve og innkvartering
- ▶ Fiske
- ▶ Fantasi er viktigere enn penger
  - Grønolen på Beito tilbyr opplegg for sauesanking for 2750 kroner for en helg



# Hyttebasert aktiviteter

- ▶ Her er det gjort mye bra! (eks. Veggli Friluftspark)
- ▶ Hva med en felles hytteplan fra Blefjell i sør til Tinnhølen i nord?
- ▶ Trolig det mest attraktive hytteområdet for de store befolkningssentraene på Østlandet





## Hyttebasert aktiviteter (2)

- ▶ Her finnes det meget store muligheter, men det er krevende og vil forutsette omfattende samarbeid
- ▶ Viktig å lære av andre (Hytteveilederen)
- ▶ Hva med eiendomsskatten?

	Rollag	Sigdal	Hol	Buskerud
<b>Forbrukstype</b>				
Investeringsvarer	7 851	8 225	21 424	12 500
Faste utgifter	2 828	2 517	2 622	2 656
Bruksbetinget	2 845	3 225	11 277	5 782
<b>Samlet forbruk</b>	<b>13 524</b>	<b>13 967</b>	<b>35 323</b>	<b>20 938</b>
Antall hytter <sup>5</sup>	1 254	3 494	4 124	38 600
Omsetning hytter	16 959 096	48 800 698	144 672 052	808 206 800
<b>Anslag på omsetning: (avrundet)</b>	<b>16 950 000</b>	<b>48 800 000</b>	<b>145 670 000</b>	<b>808 200 000</b>

Tabell 6. Oversikt over samlet forbruk i kroner



# Oppsummering

---

- ▶ Mine konkrete innspill har liten verdi, der dere som har innsikt
- ▶ Målene må være antall nye arbeidsplasser – og det er en forutsetning at de blir lønnsomme
- ▶ Målene må følges opp med svært konkrete tiltak med ansvarlige, delmål og oppfølging. Forstå hva som kreves for lykkes
- ▶ Tenk annerledes, finn på noe nytt. Idrettsaktiviteter som en viktig bærebjelke i en større satsing kan være en mulig vinkling
- ▶ Lag dette til en dugnad og støtt dem som tar initiativ
- ▶ Kommunen kan støtte, men det er dere som bor her som må gjøre jobben



# Industri

---

- ▶ Rollag er ikke et industrisamfunn
- ▶ Utviklingen i KA-Rollag styres av forhold som kommunen i liten grad kan påvirke
- ▶ Kompetansegrunnlaget er for svakt for å tiltrekke seg annen industri
- ▶ Rollag kommune må våge å planlegge for at KA-Rollag ikke eksisterer i fremtiden



---

# Lykke til!